Uitvoeringprogramma biodiversiteit 2022-2026

Versie: concept 19 juli 2022

Inhoudsopgave

1. Speerpunt 1 - Behoud, verbetering en beheer van gemeentelijk groen 3
   Uitgangspunten voor biodiversiteit opnemen in Leidraad Inrichting Openbare Ruimte 3
   Uitgangspunten voor biodiversiteit opnemen in Groenbeleidsplan 3
   Uitbreiden van de groene kaart....5
   Maatregelen voor specifieke zeldzame soorten....5
2. Speerpunt 2 – Versterken groenblauw netwerk 6
   Kleinschalige landschapselementen behouden en verbinden 6
   Natuurlijke oevers aanleggen....6
   Faunavoorzieningen aanleggen....7
   Biodiversiteit opnemen in bodembeleid 7
3. Speerpunt 3 – Natuurinclusief bouwen....8
   Natuurinclusief bouwen en inrichten bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen....8
   Natuurinclusieve maatregelen bij bestaand gemeentelijk vastgoed....8
4. Speerpunt 4 – Natuurinclusieve landbouw 10
   Stimuleren van ecosysteemdiensten....10
   Biodiversiteit stimuleren op pachtgronden....10
   Ondersteunen vergaande vormen natuurinclusieve landbouw 11
5. Speerpunt 5 - Duurzame en klimaatadaptieve maatregelen....12
   Biodiversiteit opnemen als thema binnen de Energietransitie 12
   Kennis vergroten over biodiversiteit binnen klimaatadaptieve maatregelen 12
   Aandacht vergroten voor biodiversiteit bij duurzame maatregelen 12
   Stimuleren van natuurlijke klimaatadaptieve maatregelen 12
6. Speerpunt 6 - Vergroening particulier terrein 14
   Inwoners stimuleren om hun tuin biodivers te vergroenen....14
   In gesprek blijven met inwoners....14
   Biodiversiteit bevorderen op bedrijventerreinen....15
   Private initiatieven tot natuurontwikkeling ondersteunen 15

Monitoring....16
   Gidssoorten 17
Participatie en communicatie....18
Financiële consequenties 20

1. Speerpunt 1 - Behoud, verbetering en beheer van gemeentelijk groen

Actie	Toelichting	Start uitvoering	Uitvoering door	Middelen
Uitgangspunten voor biodiversiteit opnemen in Leidraad Inrichting Openbare Ruimte				
Opnemen in leidraad: Betere structuur aanbrengen in bestaand en nieuw groen	Bermen, gazons, oevers, bomen(lanen), heesters, hagen, parken, paden en sierplantsoen maken onderdeel uit van de gemeentelijke groenstructuur. Bij realisatie van nieuw groen of bij aanpassing van bestaand groen dient standaard getoetst worden of het mogelijk is om meer structuur in groen aan te brengen, met name in verticale (hoogteverschillen) als horizontale zin (verbinding met andere groene elementen).	2023	Openbaar Gebied	Budget PM Binnen reguliere formatie
Opnemen in leidraad: Toepassen diverse beplantingen	De gemeente brengt structureel meer diversiteit aan in de toegepaste plantsoorten, ook binnen de bebouwde kom. Bij beplantingskeuzes hanteert de gemeente een ‘inheems, tenzij’-aanpak. De soortkeuze op een plek wordt bepaald aan de hand van veel verschillende eigenschappen. Uitgangspunt is “de juiste soort op de juiste plaats met de juiste inrichting”. Hierbij worden factoren als droogtebestendigheid en hittebestendigheid en bestendigheid tegen aantastingen (bijv. eikenprocessierups, essentaksterfte etc.) meegenomen in de afweging.	2023	Openbaar Gebied	Budget PM Binnen reguliere formatie
Uitgangspunten voor biodiversiteit opnemen in Groenbeleidsplan				
Opnemen in groenbeleidsplan: ecologisch beheer van bermen	We zoeken naar mogelijkheden binnen het maaibeleid om de berm ecologisch te beheren. Met ecologisch bermbeheer geven we meer ruimte aan de natuurlijke processen, door minder vaak en gedifferentieerd te maaien (niet alles tegelijk). Als er toch gemaaid wordt is aandacht voor het afvoeren van het maaisel belangrijk. Dit moet een aantal dagen na het maaien	2024	Openbaar Gebied	Budget PM Binnen reguliere formatie

Actie	Toelichting	Start uitvoering	Uitvoering door	Middelen
	plaatsvinden. Op deze manier kunnen insecten het maaisel nog verlaten voordat het wordt afgevoerd en krijgen zaden de kans om te rijpen en af te vallen. Met het afvoeren van het maaisel worden nutriënten afgevoerd. Het effect is dat de bodem schraler wordt en de vegetatie bloemrijker en gevarieerder wordt. Dit heeft weer een positief effect op insecten en vogels en vele andere soorten. De afwisseling met ruigtekruiden is ook positief voor de biodiversiteit. Veel ruigtekruiden zijn namelijk waardplanten voor natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups. Bloemen zijn vooral positief voor insecten die nectar nodig hebben.			
Opnemen in groenbeleidsplan: Beheersing invasieve exoten	Invasieve exoten zijn planten- en diersoorten die hier van oorsprong niet voorkomen en schadelijk zijn voor de natuur of de leefomgeving. Er zijn in Nederland veel uitheemse planten- en diersoorten. Slechts een klein deel daarvan is schadelijk en wordt tot de invasieve exoten gerekend. We hebben op dit moment al een actief bestrijdingsprogramma voor Aziatische duizendknopen en Grote waternavel (samen met het waterschap). De bestrijding van deze en andere invasieve soorten werken we uit in het groenbeleidsplan en het bosbeheerplan.	2024	Openbaar Gebied	Budget PM Binnen reguliere formatie
Opnemen in groenbeleidsplan: Bestrijding ziekten en plagen	Naast invasieve exoten, kunnen ziekten en plagen ook voor grote overlast zorgen. De bestrijding van plagen is soortafhankelijk. Een grote soortenrijkdom (biodiversiteit) leidt over het algemeen tot een resistentie van plagen, dankzij het grotere aantal natuurlijke vijanden dat aanwezig is. Door de biodiversiteit te verhogen dragen we bij aan bestrijding van ziekten en plagen.	2024	Openbaar Gebied	Budget PM Binnen reguliere formatie
Opnemen in groenbeleidsplan: Historisch groen erfgoed	Groene landschapselementen zijn aangegeven op de Groene kaart van de gemeente en de landelijke atlas groenerfgoed. We willen meer kennis krijgen van kleine historische elementen in het buiten gebied. Dit moet beter in kaart worden gebracht.	2024	Openbaar Gebied en GOeP	Budget PM Binnen reguliere formatie

Actie	Toelichting	Start uitvoering	Uitvoering door	Middelen
Opnemen in groenbeleidsplan: Zandpaden	Het aantal zandpaden in Nederland neemt af. Zandpaden zijn kenmerkend voor het landschap en dragen bij aan de beleving daarvan. Daarnaast vervullen zandpaden een rol in het behoud van de biodiversiteit in de gemeente, waaronder het bieden van nestgelegenheid voor zandbijen en opwarmlocaties voor reptielen. Ook voor struweelvogels en kleine zoogdieren vormen de zandpaden en aanliggende bermen een belangrijk leefgebied. Het uitgangspunt van de gemeente wordt dan ook 'niet verharden, tenzij zeer zwaarwegende reden' De gemeente inventariseert de zandpaden, beoordeelt deze op functie en kwaliteit en maakt daarbij altijd een goede afweging bij het verharden van zandpaden in het buitengebied. Een aantal zandpaden krijgt een beschermde status als zandpad en wordt als zodanig langdurig behouden. Het beheer van de zandpaden werken we uit in het groenbeleidsplan en in het uitvoeringsprogramma groenblauwe structuren.	2024	Openbaar Gebied en GOeP	Budget PM Binnen reguliere formatie
Uitbreiden van de groene kaart				
Inventarisatie uitvoeren waardevolle elementen voor biodiversiteit	We voeren een inventarisatie uit naar de waardevolle elementen in onze gemeente, die bijdragen aan biodiversiteit. Deze elementen voegen we toe aan de Groene Kaart.	2023	Openbaar Gebied	Eenmalig budget 25.000 euro
Maatregelen voor specifieke zeldzame soorten				
Uitwerken in monitoring	We bepalen of het zinvol is om rekening te houden met specifieke doelsoorten, die nog niet door wetgeving beschermd worden.	2024	Openbaar Gebied	PM

2. Speerpunt 2 – Versterken groenblauw netwerk

Actie	Toelichting	Start uitvoering	Uitvoering door	Middelen
Kleinschalige landschapselementen behouden en verbinden				
Groene kaart uitbreiden met kleine landschapselementen, beleidsregels opstellen	We willen deze elementen beschermen, maar hebben nog geen compleet beeld waar ze liggen in onze gemeente. We inventariseren daarom eerst waar de kleine landschapselementen liggen in Meierijstad en leggen deze vast op de Groene Kaart. Wat daar namelijk nog niet op staat, zijn landschapselementen die zo klein, smal of oud zijn dat ze niet (meer) op kaart staan. Het opstellen van beleidsregels is stap twee.	2023	Openbaar Gebied	Zie budget voor uitbreiden groene kaart
Onderzoeken of we project agroforestry in Meierijstad kunnen uitvoeren	Binnen het project Brabants Bodem van Van Gogh Nationaal Park richt één van de deelprojecten zich op kleine landschapselementen en agroforestry. Bij agroforestry worden landbouwgewassen of grasland gecombineerd met bomen en struiken voor de productie van o.a. noten, fruit en biomassa. Bomen bieden schaduw voor grazend vee en een habitat voor natuurlijke plaagbestrijders, ze binden CO2 en versterken het waterbergend vermogen van de bodem. Het landschap wordt aantrekkelijker door de aanplant van meer bomen, struiken en hagen. Deelnemende boeren die zelf met agroforestry aan de slag willen worden vanuit het project ondersteund door middel van advies, het opstellen van een inrichtingsplan en een tegemoetkoming in de financiële investering van het aanleggen van de bomen. We onderzoeken of we dit project ook in Meierijstad vorm kunnen geven. De kosten voor het maken van een plan en het aanplanten bedragen ca. 6.000 euro per bedrijf.	2024	Ondernemend, GOeP	5 bedrijven per jaar = 30.000 euro jaarlijks Capaciteit: 75 uur eenmalig
Natuurlijke oevers aanleggen				

Actie	Toelichting	Start uitvoering	Uitvoering door	Middelen
Nieuwe en heringerichte oevers standaard natuurvriendelijk maken	Bij nieuwe aanleg creëren we al natuurvriendelijke overs. Dit is goedkoper in beheer en een grote plus voor de biodiversiteit. In dit biodiversiteitsbeleid leggen we dit vast als standaard. Bij herinrichting leggen we oevers zoveel waar mogelijk natuurvriendelijk aan. Voor de realisatie van natuurvriendelijke oevers werken we samen met het waterschap.	2024	Openbaar Gebied, GOeP, projectenbureau	Aanlegkosten dekken vanuit budgetten projecten
Natuurvriendelijke oever verplicht stellen bij nieuwbouw en nieuwe projecten	Bij nieuwbouw en nieuwe projecten stellen we, indien van toepassing, het aanleggen van natuurvriendelijke oevers verplicht, inclusief het reserveren van de benodigde ruimte voor deze oevers. Dit borgen we in het omgevingsplan.	2024	GOeP, Projectbureau	Capaciteit: 30 uur eenmalig
Faunavoorzieningen aanleggen				
Kaart met gemeentelijke fauna-knelpunten actualiseren en prioriteren, checklist maken	We actualiseren de kaart met fauna-knelpunten op gemeentelijke wegen. We maken inzichtelijk wat de urgentie/prioriteit is en welke kosten zijn verbonden aan de beoogde oplossing. Ook maken we een standaard checklist die gevolgd wordt bij onderhoud of herinrichting van wegen.	2023	Openbaar Gebied	Eenmalig budget 20.000 euro
Fauna-knelpunten direct aanpakken bij onderhoud of inrichting wegen	Bij onderhoud of herinrichting van gemeentelijke wegen (natuurlijke momenten) waar fauna-knelpunten bekend zijn volgens de kaart van de provincie, leggen we direct een faunavoorziening aan. Dit maakt onderdeel uit van de totale projectkosten. Voor het aanleggen of aanpassen van faunavoorzieningen zodat dieren makkelijk over kunnen steken bij gemeentewegen, kan subsidie worden aangevraagd.	2024	Openbaar Gebied, Projectbureau	Aanlegkosten dekken vanuit budgetten projecten en subsidies.
Biodiversiteit opnemen in bodembeleid				
Biodiversiteit als leidend principe in nieuwe bodembeleid	In toekomstig bodembeleid maken we van biodiversiteit (behouden en versterken) een leidend principe.	PM	GOeP	Binnen reguliere budgetten en formatie.

3. Speerpunt 3 – Natuurinclusief bouwen

Actie	Toelichting	Start uitvoering	Uitvoering door	Middelen
Natuurinclusief bouwen en inrichten bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen				
Kansenscan voor natuurinclusieve maatregelen als onderdeel van flora- en faunaonderzoek bij ruimtelijke ontwikkelingen	Bij iedere ruimtelijke ontwikkeling waarvoor een flora- en faunaonderzoek verplicht is, laten we de initiatiefnemer een aanvullende kansenscan uitvoeren door een erkend ecologisch adviesbureau. Die scan brengt de geschikte (bovenwettelijke) natuurinclusieve maatregelen in beeld. Deze kansenscan kan onderdeel zijn van de reguliere ecologische quickscan die al voor ieder project gedaan wordt. Deze maatregel geldt zowel voor projectontwikkelaars als voor de gemeente zelf en de woningcorporaties.	2024	Projectbureau en GOeP	10.000 euro per jaar Capaciteit: 50 uur per jaar
Budgetverplichting instellen voor natuurinclusieve maatregelen bij ruimtelijke ontwikkelingen	We gaan als gemeente in gesprek met grote projectontwikkelaars om een minimale budgetverplichting vast te stellen. Dat budget moet de ontwikkelaar inzetten voor natuurinclusieve maatregelen. Hiermee wordt gewaarborgd dat genoemde kansen ook daadwerkelijk worden gerealiseerd. We leggen dit vast in het omgevingsplan.	2025	Projectbureau en GOeP	Binnen reguliere budgetten en formatie.
Duurzaam bouwen onderzoeken	De nieuwe omgevingswet biedt mogelijkheden om (bovenwettelijk) duurzaam bouwen vast te leggen met regels. De gemeente heeft hiervoor geen vigerend beleid. Duurzaam bouwen gaat over meer dan alleen biodiversiteit: ook andere thema's als materiaalgebruik en energiehuishouding zijn belangrijke. We onderzoeken of duurzaam bouwen onder de nieuwe omgevingswet kan worden ingevoerd	2024	Duurzaamheid	Eenmalig 25.000 euro
Natuurinclusieve maatregelen bij bestaand gemeentelijk vastgoed				
Jaarlijks budget vaststellen voor natuurinclusiever maken	De gemeente stelt een jaarlijks budget vast om bestaand gemeentelijk vastgoed natuurinclusiever te maken. Hiervoor laten we ons adviseren om de beste maatregelen te nemen. We	2023	Vastgoed	5.000 euro per jaar

Actie	Toelichting	Start uitvoering	Uitvoering door	Middelen
bestaand gemeentelijk vastgoed	sluiten zoveel mogelijk aan bij natuurlijke momenten. Aan de hand van het budget wordt jaarlijks bepaald welke maatregelen genomen worden.			

4. Speerpunt 4 – Natuurinclusieve landbouw

Actie	Toelichting	Start uitvoering	Uitvoering door	Middelen
Stimuleren van ecosysteemdiensten				
Biodiversiteitsmonitor Melkveehouderij (BBM) voortzetten tot 2030	Eén van de projecten binnen Brabants Bodem is deelname aan de landelijke Biodiversiteitsmonitor Melkveehouderij (BBM). Deelnemende agrarische ondernemers krijgen een vergoeding voor de maatregelen die zij treffen, zoals weidegang, minder gebruik van stikstofkunstmest en gewasbeschermingsmiddelen, en groenblauwe dooradering. In Meierijstad nemen nu 27 melkveehouderijen hieraan deel. De ervaringen zijn tot nu toe positief. De jaarlijkse kosten bedragen vanaf 2023 ca.60.000 per jaar en vanaf 2024 ca. 90.000 euro per jaar.	2023	Ondernemend	90.000 euro per jaar Capaciteit: 50 uur per jaar
Agroforestry stimuleren	Zie paragraaf 4.2.3 (Kleinschalige landschapselementen behouden en verbinden)			
Biodiversiteit stimuleren op pachtgronden				
Inrichten akkerranden op geschikte percelen op pachtgronden	Kruidenrijke en bloemrijke akkerranden dragen bij aan de biodiversiteit (insecten) en verbetering waterkwaliteit en het is zichtbaar in het landschap en het is interessant voor agrariërs omdat het bijdraagt aan natuurlijke plaagbestrijding en bestuiving van gewassen. We maken hierover afspraken met de pachters van onze gronden, over aanleg en beheer.	2023	Grondzaken	Verminderde inkomsten pachtbeleid: 50.000 structureel
Behoud en uitbreiding kleine landschapselementen op pachtgronden	Bij de start van verpachting gaan we het gesprek aan om de relatie verder te verduurzamen. In dit gesprek verkennen we de mogelijkheid voor de boer om deel te nemen aan het project Brabants Bodem en het aanbrengen van kleine landschapselementen op eventuele eigen gronden. Het behoud van kleine landschapselementen maakt al onderdeel uit van de regels in het pachtbeleid.	2023	Grondzaken	Capaciteit: 30 uur eenmalig

Actie	Toelichting	Start uitvoering	Uitvoering door	Middelen
Beoordelingssysteem opzetten voor pachtbeleid vanaf 2026	In samenwerking met ZLTO een puntensysteem opzetten, waardoor duurzaam ondernemen gestimuleerd wordt. Een belangrijk aandachtspunt is het terugdringen van het gebruik van gewasbestrijdingsmiddelen. Dit moet onderdeel uitmaken van een brede, integrale aanpak om de biodiversiteit te verbeteren.	2024	Grondzaken en duurzaamheid	Capaciteit: 200 uur eenmalig
Ondersteunen vergaande vormen natuurinclusieve landbouw				
Positieve grondhouding richting agrarische ondernemers	Zowel bestuurlijk als ambtelijk wordt voor ondernemers die zich inspannen voor biodiversiteit net een stap extra gezet in het begeleiden en behandelen van bijvoorbeeld een principeverzoek. Dit is vooral een verandering van houding en gedrag, die blijvend aandacht behoeft binnen het ambtelijk apparaat.	2023	GOeP en ondernemend	Binnen reguliere budgetten en formatie

5. Speerpunt 5 - Duurzame en klimaatadaptieve maatregelen

Actie	Toelichting	Start uitvoering	Uitvoering door	Middelen
Biodiversiteit opnemen als thema binnen de Energietransitie				
Biodiversiteit als eis bij duurzame opwek energie	Biodiversiteitsbehoud of -compensatie nemen we op als eis in het afwegingskader voor de opwekking van duurzame energie.	2022	Duurzaamheid	Binnen reguliere budgetten en formatie
Kennis vergroten over biodiversiteit binnen klimaatadaptieve maatregelen				
Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie opstellen	De gemeenteraad gaf in januari 2022 opdracht voor een integraal uitvoeringsprogramma voor klimaatadaptatie.	2022	Duurzaamheid	Eenmalige kosten 50.000 euro
Stadecoloog inhuren of in dienst nemen	Om biodiversiteit de juiste deskundige aandacht te geven in de gemeentelijke plannen en in de toetsing van plannen van initiatiefnemers is meer kennis van biodiversiteit nodig. Daarom nemen we een stadsecoloog in dienst, of huren deze capaciteit structureel in. Deze houdt zich bezig met biodiversiteit in alle gebiedstypen en alle gebiedsontwikkelingen in Meierijstad. Met structurele, professionele inzet moet de discussie intern beter op gang komen over het belang van biodiversiteit bij allerlei ingrepen. En zo moet er meer aandacht komen voor de kansen en alternatieven, om het werk zo uit te voeren dat de biodiversiteit behouden blijft of toeneemt.	2023	Openbaar Gebied	75.000 euro per jaar
Aandacht vergroten voor biodiversiteit bij duurzame maatregelen				
Kennis vergunningverleners vergroten	Meierijstad heeft een checklist biodiversiteit voor de vergunningsverleners. Deze brengen we beter en structureel onder de aandacht bij de vergunningverleners.	2023	Openbaar Gebied	Capaciteit: 50 uur per jaar
Flora- en faunaonderzoek opnemen in vergunningcheck omgevingswet	Bij de vergunningcheck in het DSO (omgevingswet) bouwen we een controlevraag in of initiatiefnemers een flora-en fauna onderzoek moeten laten uitvoeren. Als het niet	2022	Openbaar Gebied	Capaciteit: eenmalig 25 uur

Actie	Toelichting	Start uitvoering	Uitvoering door	Middelen
	vergunningplichtig is geven we tips hoe inwoners kunnen bijdragen aan biodiversiteitsherstel			
Stimuleren van natuurlijke klimaatadaptieve maatregelen				
Voorlichting inwoners over biodiversiteit bij verduurzaming woning of tuin	We communiceren proactief hoe inwoners rekening kunnen houden met het behoud en verbetering van de biodiversiteit als zij duurzame maatregelen in en rondom hun woning treffen. We maken dit onderdeel van de brede voorlichting over biodiversiteit. Zie verder speerpunt 6.	2023	Duurzaamheid	Zie speerpunt 6
Ondernemers stimuleren tot biodiverse inrichting gebouw en terrein	We stimuleren ondernemers om te kiezen voor een klimaatadaptieve en biodiverse inrichting. Zie verder speerpunt 6.	2022	Ondernemend	Zie speerpunt 6

6. Speerpunt 6 - Vergroening particulier terrein

Actie	Toelichting	Start uitvoering	Uitvoering door	Middelen
Inwoners stimuleren om hun tuin biodivers te vergroenen				
Goede voorbeeld geven	De gemeente zet in op biodiversiteitsbehoud- en herstel in de openbare ruimte en in gebiedsontwikkeling (zie alle andere speerpunten). Daarover communiceren we regelmatig.	2022	Coördinatie bij Openbaar Gebied	Binnen reguliere budgetten en formatie
Voorlichting	De vele inwoners die bereid zijn om hun tuin groener en biodiverser te maken ontbreekt het vaak aan kennis van de juiste planten en combinaties. We zetten in op voorlichting, in samenwerking met partners. Daarin nemen we voorlichting aan ondernemers mee. Onderdeel van de voorlichting is ook het verwijzen naar regionale en landelijke subsidiemogelijkheden. En bestaande, concrete acties zoals Operatie Steenbreek.	2023	Duurzaamheid	Capaciteit: 500 uur per jaar Jaarlijkse kosten 25.000 euro
Subsidie voor klimaatadaptieve maatregelen voortzetten	De subsidieregeling die de waterschappen samen met de provincie uitvoeren voor klimaatadaptieve maatregelen op particulier terrein zetten we voort. Zodat we inwoners ook financieel ondersteunen. Binnen die subsidieregeling moet voldoende aandacht zijn voor biodiversiteitsbehoud en herstel, in de voorlichting en de subsidie-eisen.	PM	Openbaar Gebied	Dekking uit budgetten riolering
In gesprek blijven met inwoners				
Natuur- en landschaps-organisaties een rol geven in biodiversiteitsbehoud en herstel	We zoeken nadrukkelijker de samenwerking op met natuur- en landschapsorganisaties als verlengstuk van de gemeente om het gesprek met inwoners te blijven voeren. Over het belang van biodiversiteit en de mogelijkheden om daar zelf aan bij te dragen.	2023	Openbaar Gebied	Binnen reguliere budgetten en formatie
Buurtadviseurs bespreken biodiversiteit in de wijk	Enthousiaste inwoners die ideeën hebben om hun wijk biodiverser te maken, ondersteunen we waar mogelijk. De beste ingang daarvoor zijn de buurtadviseurs en de fondsen die er zijn voor	2023	Openbaar Gebied	Capaciteit: 100 uur per jaar

Actie	Toelichting	Start uitvoering	Uitvoering door	Middelen
	wijkverbetering. De buurtadviseurs worden intern geholpen door de stadsecoloog en het werkatelier Openbaar Gebied.			
Biodiversiteit bevorderen op bedrijventerreinen				
Project Natuurlijke Bedrijventerreinen voortzetten	Binnen het reeds gestarte project voor Natuurlijke Bedrijventerreinen, en daaraan gekoppeld het project Grote Oogst zetten we biodiversiteitsbehoud- en herstel als thema nadrukkelijk op de agenda. Daarbij hoort voorlichting aan ondernemers en later ook de benodigde financiële constructies om daadwerkelijke maatregelen haalbaar te maken.	2022	Duurzaamheid en ondernemend	Dekking uitvoeringslasten uit andere budgetten
Private initiatieven tot natuurontwikkeling ondersteunen				
Onderzoek naar opzetten gebiedsfonds voor natuurontwikkeling	Steeds meer initiatiefnemers willen een bijdrage leveren aan natuurontwikkeling. Een gebiedsfonds kan al deze geldstromen bundelen en daarmee concrete projecten financieren. Een gebiedsfonds gaat over meer dan alleen biodiversiteit, maar ook over klimaatadaptatie en CO2-reductie.	2023	GOeP	PM

Monitoring

Meting	Meetmethode & meetinstrument	Meetfrequentie jaarlijks	Meetfrequentie elke 4 jaar
Speerpunt 1 • Afname van het aantal invasieve exoten • Afname van ziekten en plagen • Ontwikkeling van de vegetatie van ecologisch beheerde bermen en -terreinen	Situatiebeoordeling Databank NDFF Ontvangen meldingen Eigen waarnemingen Waarnemingen partners (aannemers, natuurverenigingen)	 X X	X
Speerpunt 2 • Toename aantal natuurlijke oevers • Afname aantal faunaknelpunten • Toename aantal kleine landschapselementen	 Situatiebeoordeling Databank BGT Situatiebeoordeling Gemeentelijke kaart Situatiebeoordeling Gemeentelijke kaart		 X X X
Speerpunt 3 • Aantal uitgevoerde kansenscans • Aantal toegepaste maatregelen bij ruimtelijke ontwikkelingen • Uitgevoerde maatregelen bij gemeentelijk vastgoed	 Tellen n.t.b.	 X X	 X
Speerpunt 4 • Aantal ha pachtgronden • Aantal ha akkerranden • Aantal aanvragen STILA en wat er gerealiseerd is	 Pachtkaart Pachtkaart Data vanuit STILA	 X	 X (3 jaar) X
Speerpunt 5 • Aantal deelnemers aan acties vanuit ‘Operatie Steenbreek’	 Tellen Data vanuit Operatie Steenbreek	 X X	

Meting	Meetmethode & meetinstrument	Meetfrequentie jaarlijks	Meetfrequentie elke 4 jaar
• Aantal oorspronkelijke initiatieven die positief bijdragen aan verbetering van de biodiversiteit	Tellen	X	
• Aantal initiatieven met aanvullingen van de specialist ter verbetering van de biodiversiteit	Tellen	X	
• Hoeveelheid groen op onze bedrijventerreinen	n.t.b.		X
Speerpunt 6 • Gedownloade voorbeelden	Opsomming Website	X	

Gidssoorten

De toestand van de biodiversiteit en natuur kan soms goed afgelezen worden aan de toestand van gidssoort. Een gidssoort is een soort die representatief is voor de natuur of biodiversiteit in een bepaald landschapstype. Gidssoorten geven een indicatie over het effect van het beleid. Blijft de populatie van een gidssoort stabiel, of neemt deze toe, dan is het beleid waarschijnlijk succesvol geweest. Nemen de populatie van een gidssoort af, dan schiet het beleid vermoedelijk tekort. We moeten er wel rekening mee houden dat elke maatregel anders is en dat de maatregelen verschillen in omvang en tijdsduur. Per gebiedstypologie zijn hieronder de gidssoorten aangegeven. In principe maken we voor deze monitoring gebruik van gegevens uit de NDFF. Daar waar sprake is van een andere bron of aanvullende bronnen vermelden we dit bij de betreffende gebiedstypologie.

Participatie en communicatie

Speerpunt	Participatie	Communicatie
1	Bij het maken van het uitvoeringsprogramma betrekken we lokale stakeholders zoals Platform Natuur en Landschap en ZLTO. Binnen de gemeente zijn verschillende natuurverenigingen en -werkgroepen actief, die verenigd zijn in het Platform Natuur- en Landschap Meierijstad. Deze organisaties beschikken over veel kennis over bijvoorbeeld de toestand en veranderingen in aantallen van soorten van het buitengebied en het agrarisch landschap. Deze informatie is waardevol. De gemeente heeft een samenwerkingsconvenant met het platform, waarbinnen we informatie uitwisselen over o.a. biodiversiteit.	• Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, infrastructurele projecten of herinrichtingen van de openbare ruimte betrekken we omwonenden en andere belanghebbenden. We dagen hen uit om mee te denken over de inrichting van het groen in hun eigen buurt. • Ecologisch (berm)beheer zorgt voor een andere uitstraling van het openbaar groen. Hiermee zetten we als gemeente een voorbeeld; niet alles hoeft strak aangeharkt te zijn. Via de standaard communicatiekanalen van de gemeente communiceren we regelmatig waarom we deze keuzes maken.
2	• Samenwerking agrarische sector, vooral waar het inventarisatie en maatregelen betreffen op landbouwgronden (zoals verbindingszones aanleggen) • Samenwerking met de Waterschappen • Samenwerking met Provincie Noord Brabant	• Tussen de tussen de betrokken (uitvoerings)partners is de communicatie vooral inhoudelijk van aard. • De publiekscommunicatie ligt al gedeeltelijk bij partners als de waterschappen en de provincie. Daar waar algemene toelichting nodig is op gemeentelijke acties gebruiken we de bestaande kanalen van de gemeente, zoals de duurzaamheidswebsite. • Communicatie over locatie gebonden maatregelen van de gemeente, zoals de aanleg van een natuurvriendelijke oever of het aanpakken van een faunaknelpunt, is gericht op specifieke doelgroepen zoals omwonenden.
3	Samenwerking met projectontwikkelaars.	• Vroegtijdig communiceren met projectontwikkelaars. • Gebruikers van gemeentelijk vastgoed informeren
4	In samenspraak en samenwerking met ZLTO, VGNP, provincie en andere partners. Eventueel ook een rol voor Platform Natuur en Landschap.	Goede voorbeelden gebruiken als ambassadeurs, benadrukken dat we als gemeente zelf beginnen door extra regels voor onze pachtgronden te stellen.
5	• Samenwerking met partners zoals provincie Noord-Brabant en de waterschappen Aa en Maas en de Dommel • Samenwerking met initiatiefnemers	• De publiekscommunicatie ligt al gedeeltelijk bij partners als de waterschappen en de provincie. Daar waar algemene toelichting nodig is op gemeentelijke acties gebruiken we de bestaande

Speerpunt	Participatie	Communicatie
	• Samenwerking met Platform Natuur en Landschap Meierijstad	kanalen van de gemeente, zoals de duurzaamheidswebsite. We zoeken ook naar nieuwe partners, zoals hoveniers en tuincentra. • Als gemeente communiceren we proactief over verschillende acties. Hierbij gebruiken we de gemeentelijke kanalen. • Communicatie over specifieke maatregelen voor de verbetering van een initiatief, loopt via het proces van de intake- en omgevingstafel en vergunningsaanvragen.
6	• Bij de totstandkoming van het beleid konden inwoners via een digitale vragenlijst aangeven wat zij belangrijke maatregelen vinden en wat de gemeente moet en kan doen voor biodiversiteitsherstel. Er waren specifieke vragen over de aanpak in de openbare ruimte, de woonomgeving en wat mensen zelf kunnen en willen doen. De resultaten uit de vragenlijst zijn verwerkt in het beleid. • We benaderen natuur- en vrijwilligersorganisaties om hen te betrekken bij de uitwerking van de acties • Inwoners motiveren en stimuleren hun buurtgenoten bij het vergroenen van hun leefomgeving • Voor het opzetten en laten functioneren van een gebiedsfonds zijn vele stakeholders nodig.	• Als gemeente communiceren we proactief over verschillende acties. Hierbij gebruiken we de gemeentelijke kanalen. • Als gemeente zoeken we het gesprek op met inwoners • Communicatie over de verschillende acties loopt ook via verschillende natuur- en vrijwilligersorganisaties

Financiële consequenties

Speerpunt	Structurele uitgaven	Incidentele uitgaven	Structurele ureninzet (jaarlijks)	Incidentele ureninzet (eenmalig)
Algemeen			Coördinatie 500 uur Handhaving 500 uur	
1	PM[1]	25.000 (groene kaart, 2023)		
2	PM[2] 30.000 (agroforestry, v.a. 2024)	20.000 (faunaknelpunten, 2023)		75 uur 30 uur
3	10.000 (kansenscan, v.a. 2024) 5.000 (gemeentelijk vastgoed)	25.000 (duurzaam bouwen, 2024)		
4	90.000 (melkveehouderij, v.a. 2024; in 2023: 60.000) 50.000 (pacht akkerranden)		50 uur	30 uur 200 uur
5	75.000 (stadsecoloog)	50.000 (klimaatadaptatie, 2022 dekking uit duurzaamheidsbudget)	50 uur 50 uur	25 uur
6	25.000 (voorlichting)		500 uur 100 uur	
TOTAAL	**215.000 euro (2023)** **285.000 euro (v.a. 2024)**	**50.000 euro (2022)** **45.000 euro (2023)** **25.000 euro (2024)**	**1.750 uur**	**360 uur**

[1] Bij het opstellen van de leidraad inrichting openbare ruimte wordt duidelijk wat de financiële consequenties zijn.
[2] Bij het opstellen van het groenbeleidsplan wordt duidelijk wat de financiële consequenties zijn.